

**เกณฑ์มาตรฐาน
สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**

.....

สำนักปฏิบัติธรรมที่เสนอขอเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น ต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังต่อไปนี้

๑. ด้านสถานที่

- เป็นวัดที่จัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามมติมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้ง

สำนักปฏิบัติธรรม พุทธศักราช ๒๕๔๓ และมหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบอนุมัติจัดตั้ง

- มีความสะอาด เงียบสงบ ร่มรื่น ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก
- มีอาคาร หรือศาลาปฏิบัติธรรมที่เป็นสัปปายะ สามารถให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั่งฟังการบรรยายธรรมและฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานได้อย่างไม่แออัด
- มีที่พัก ห้องน้ำ ห้องสุขาที่สะอาด จำนวนเพียงพอ และแยกตามเพศของผู้ใช้ สำหรับห้องพัก

ควรมีการป้องกันแมลงและสัตว์ที่จะมารบกวนหรือทำอันตรายได้อย่างดี

- มีป้ายชื่อสำนักปฏิบัติธรรมติดไว้หน้าวัด ที่มองเห็นได้ชัดเจน
- มีแผนภูมิแสดงชื่อเจ้าสำนักปฏิบัติธรรม, พระวิปัสสนาจารย์ และเจ้าหน้าที่ แสดงไว้อย่างชัดเจน
- มีแผนผังศาสนสถานภายในวัดหรือสำนักปฏิบัติธรรม ติดไว้อย่างชัดเจน
- มีถนน และทางเท้าภายในวัดหรือสำนักที่สะดวก
- มีทางลาด และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ
- มีรั้วรอบขอบชิดอย่างชัดเจน หรือหากไม่มี ควรมีความปลอดภัยจากคนและสัตว์
- ได้รับความเห็นชอบจากชุมชนในพื้นที่ในการจัดตั้ง และได้รับความร่วมมือด้วยดี
- ชุมชนรอบวัดมีความปลอดภัย ปราศจากอบายมุข และสิ่งเสพติด
- การเดินทางสะดวก และชัยภูมิตั้งอยู่ในแหล่งที่ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ

๒. ด้านพระวิปัสสนาจารย์/แนวการสอน

- เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม ต้องเป็นเจ้าอาวาส หรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร
- มีพระวิปัสสนาจารย์ ผู้ฝึกสอนกรรมฐานต้องผ่านการอบรมหลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์หลักสูตรของคณะสงฆ์ หรือมหาวิทยาลัยสงฆ์ และมีความสามารถในการสอนกรรมฐาน ตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร
- มีพระวิปัสสนาจารย์วิทยากรที่สามารถตอบข้อซักถาม และสอบอารมณ์กรรมฐานได้เป็นอย่างดี
- มีพระวิปัสสนาจารย์วิทยากรบรรยายธรรมที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์อยู่ประจำสำนัก อย่างน้อย จำนวน ๓ รูป

- มีพระภิกษุหรือบุคคลที่เป็นวิทยากรในสำนักเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- มีพระวิปัสสนาจารย์ สอนสมถวิปัสสนากรรมฐาน ให้เป็นไปตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร ซึ่งมีจำนวน ๕ สายปฏิบัติ สายใดสายหนึ่ง ประกอบด้วย
 - ๑) สายบริกรรม พุท – โธ
 - ๒) สายบริกรรม ยุบหนอ – พองหนอ
 - ๓) สายบริกรรม สัมมา – อรหัง
 - ๔) สายอานาปานสติ (กำหนดลมหายใจ)
 - ๕) สายพิจารณารูป -นาม
- ต้องไม่ดำเนินการสอนสมถวิปัสสนากรรมฐานให้วิปริตผิดไปจากหลักพระบาลีพุทธพจน์ในพระไตรปิฎก

๓. ด้านการจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติธรรม

- มีการจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติธรรมแก่เยาวชน และประชาชนอย่างต่อเนื่อง (ทุกวันธรรมสวนะ และทุกวันอาทิตย์)
- มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติ โดยแยกเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับข้าราชการ และระดับประชาชนทั่วไป
- มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมทั้งระยะสั้น และระยะยาว
- มีหลักฐานการบันทึกสถิติผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรมเป็นรายเดือน/รายปี
- มีหลักฐานการบันทึกภาพกิจกรรมการอบรมปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน
- มีหลักฐานการประเมินความพึงพอใจผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง (หากทำไม่ได้ควรให้ครูหรือผู้มีความรู้ในพื้นที่ดำเนินการให้)
- มีปฏิทินกำหนดการตารางการฝึกอบรมปฏิบัติธรรมไว้อย่างชัดเจน ในรูปแบบของแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ หรือเอกสารสิ่งพิมพ์
- มีกฎข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติของวัดหรือสำนัก ที่จัดพิมพ์ไว้เป็นเอกสารเผยแพร่หรือติดประกาศไว้ ณ บริเวณที่เห็นได้ชัดเจน

๔. ด้านอื่นๆ

- เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมมีความสนใจ และเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง
- มีหลักฐานการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ที่โปร่งใส เป็นระบบ สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้
- มีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่เพียงพอในการทำหน้าที่ดูแลด้านที่พัก อาหาร น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องสุขา และการอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติธรรม

- มีการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยทั้งภายในและโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง

- มีการดูแลด้านสุขอนามัย กล่าวคือ มีตู้ยาสามัญไว้ประจำหรือมีเจ้าหน้าที่ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้ป่วยฉุกเฉินสามารถนำส่งสถานพยาบาลได้ทันที

- มีการประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดในรูปของคณะกรรมการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น การจัดอาหาร และน้ำดื่ม เป็นต้น

- มีหลักฐานการประชาสัมพันธ์การจัดโครงการปฏิบัติธรรมในรูปแบบต่างๆ

- มีหลักฐานการจัดเก็บข้อมูลสถิติของผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้นได้

- การดำเนินงานของสำนักปฏิบัติธรรมต้องไม่เป็นไปในลักษณะธุรกิจ พาณิชย

- มีการตรวจสอบบำรุงวัสดุ อุปกรณ์ในสำนักปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนการเสนอขอเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น

มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยกองพุทธศาสนศึกษา จัดทำหนังสือแจ้งให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดดำเนินการสำรวจข้อมูลรายชื่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดให้เป็นปัจจุบัน และให้คัดเลือกสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่มีการดำเนินกิจกรรมและมีคุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด จังหวัดละ ๓ แห่ง โดยผ่านความเห็นชอบของ เจ้าคณะจังหวัด ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดและประธานคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด แล้วส่งข้อมูลตามแบบพร้อมภาพประกอบ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติภายในเวลาที่กำหนด

